

A televízió és a számítógép hatása a gyermeki beszéd fejlődésében

Hagyjuk, vagy ne hagyjuk?

„Egy gyermek fejlesztésének nincsenek módszerei – csak környezet van, amelyet a pedagógus megteremt saját személyiségével, felelősségével, módszertani kulturáltságával, eszköztárával – meggyőződésének megfelelően – ez vezet eredményhez.”

/RachelCochen/

Sokat vitatott kérdés engedjük –e óvodáskorú gyermekünket a számítógép és a televízió elé?

Manapság egy kisgyermek könnyebben elboldogul a távirányító kezelésével, mint cipőfűzőjének bekötésével. A tévé a nappaliban, a gyerekszobában, a konyhában, étkezőben. A számítógépek „hatalma” egyre szélesebb körű, megkönnyítik a munkánkat, jelentős időt, energiát takaríthatunk meg más elfoglaltságunk számára. Ez jó, örömteli dolog. Azt gondoljuk, mennyivel nyugodtabban éltek gyermekeink, amikor még ezek a masinák nem léteztek. Önfeledten játszottak, szívesen segítettek, mellettünk sürgölődtek, amikor főztünk vagy bármit csináltunk. Ma már jobban izgatja Őket nemcsak a tévé, hanem a számítógép is.

Miért ez az ellenállás? Mitől félünk?

Amikor a tévé nézésen dilemmázunk, akkor is arra a gondolkodásra jutunk, együtt ülünk a képernyő elé gyermekünkkel, beszéljünk arról, amit látunk, válogassunk a kínálatokban a gyermek érettsége, érdeklődése szerint. Úgy vélem a számítógép használata is ezt kívánja meg tőlünk. A technika fejlődése nemcsak az otthonunka tört be, hanem a gyermekek fejlődésére is hatással van.

A játékos informatika nem új pedagógiai irányzat, nem új módszer, hanem egy új eszköz, amelynek segítségével új pedagógiai környezetet teremtünk. Nem a számítógép használatára tanítjuk a gyermekeket, hanem megkeressük az eszköz adta fejlesztő - esetleg szórakoztató lehetőségeket.

Úgy gondolom, mindennel lehet jól és rosszul bánni. Az élő mese is árthat a gyermek lelkének, ha rosszul választom ki a mesét vagy rosszul adom elő.

Így vélekedem a televízió nézéséről is kisgyermekkorban. Lehet ezt a készüléket is jól használni. Hiszen, ha a látottakról beszélgetünk, akkor kapcsolatban vagyunk, kapcsolatot alakítunk. Megbeszéljük, hogy mit látunk, mi erről a véleményünk, s ezzel mélyül a felnőtt-gyermek kapcsolat. A TV egyik fontos hatása a nyelvi fejlődésben, a verbalításban fedezhető fel. Ugyanakkor az utóbbi időben ebben rejlik a kedvezőtlen hatása is. Sajnos egyik-másik csatorna nyelvi kulturáltsága nem éppen megfelelő, ezért nagyon fontos, hogy együtt, felnőtt és gyermek közösen figyelje a műsort, s egy-egy program megtekintése után mindig találjunk más közös tevékenységet.

Nézzük, mit tudunk a számítógépről?

Egy kicsit többet és mást is mutat ez a gép, mint a televízió. Ez is információhordozó, de csak részben, működése mást is eredményez.

A gyermek azt tapasztalja, hogy a családban szinte mindenki "odaül" a géphez. Ő is szeretné kipróbálni, Ő is időt kér annak működtetésére. Ez a vágy életkori sajátosság. A gép használata cselekvésre szólít, a számítógép magától szinte semmire sem képes. Például el kell indítani- finommozgás fejlődése-, a képernyőn megjelent kép mozgatása-szem-kéz koordináció-, figyelem összpontosítás, gyors reagáló képesség, térészlelés, tájékozódási képesség, pontos megfigyelés. Alkalmas lehet felfedezésekre, próbálgatásokra, újszerű megoldásokra miközben fejleszti a gondolkodást.

Ugyanakkor veszélyeket hordoz magában a "VARÁZSDOBOZ" és az új „VILLANYPÁSZTOR"! Jelentősen leszűkíti az otthoni közös cselekvések körét, amelyben a közös, együttes játék háttérbe szorul. Az élmények megosztása, az elkövetkező napok, ünnepek megtervezése, a viták, vélemények cseréje az egymás mellett élés személyes átélésétől foszt meg bennünket. Hiányzik a kisgyermek számára oly fontos metakommunikáció, amely egyértelműen szabja meg a további cselekvések hogyanját, miértjét, amelyből tanulni lehet. A televízió és a számítógép nem bővíti a szókincsét, nem fejleszti a beszédkésztséget, szinte „némaságra" kényszerít. Javarást kizárja a személyes kapcsolat létrejöttét, így a szocializáció fejlődése szinte lehetetlen.

A legeslegfontosabb a sokszínű játék, a rengeteg mozgás- főleg a szabadlevegőn- elengedhetetlen az óvodás gyermek egészséges fejlődéséhez. Imádja a meséket, szívesen kérdez, magyaráz, aktivizálja képzeletét, fantáziáját. A dal, a dalos játékok vidámsága az óvodás lét alapeleme. A kreativitás, alkotóképesség minden kisgyermek sajátja, itt derül ki, hogy mindenből lehet valamit készíteni, ami jó a játékhoz.

Kedves Kolleganők!

Lehet vállalni, hogy az óvodában elsődleges tevékenységként a játékot helyezzük előtérbe, hisz az iskolában mindent meg fog tanulni percek alatt a számítógépről.

Tisztelt Szülők!

Elég otthon a számítógép, s csak szerencsés az a gyermek, akinek a családja nem tartja ebben a korban sem a játék, sem a fejlesztés eszközének.

Szolnok, 2012. 04.05.

Dégi Zoltánné

Nyelv-és beszédfejlesztő pedagógus

.SZ.V.Ó. E.P.SZ.